

Ruimte voor groen

Meerjaren Groenprogramma Voortgangsrapportage 2023

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/
groenbeleid

Colofon

Opdrachtgever

Opgave Groene Leefomgeving

Grafische realisatie

OntwerpStudioRuimte

Versiedatum

PM

Bestuurlijke besluitvorming

PM

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Wat hebben we in 2023 bereikt?	5
Vergroenen straten	5
Bomen	11
Groene / Blauwe Routes	14
Nieuwe parkgebieden	15
Groene scheggen die stad en landschap met elkaar verbinden	16
Groen om de stad	17

Inleiding

Utrecht zet zich volop in voor vergroening om een klimaatbestendige en leefbare stad te creëren. In 2023 hebben we weer mooie vooruitgang geboekt en is een aantal vergroeningsprojecten uitgevoerd. De urgentie wordt alleen maar groter, vooral gezien de gevolgen van klimaatveranderingen die we steeds meer ervaren. Door samen te werken met inwoners, het aantrekken van extra financiering en het benutten van kansen kunnen we onze stad verder transformeren tot een groene ruimte waarin mensen kunnen genieten van een gezonde leefomgeving.

In de [Voortgangsbrief groene schaa sprong en bomen van 28 november 2023](#) geven we aan hoe ver we op de drie sporen (versnelling, verbreding, verankering) met deze opgave zijn. We verbreden en versnellen de inzet waar nodig en mogelijk binnen de financiële kaders en verankeren ondertussen de opgave in onze beleidsdocumenten. Ook in de lobby voor toekomstige bekostiging zetten we gezamenlijk met andere grote steden stappen.

In deze voortgangsrapportage presenteren we een overzicht van de belangrijkste projecten die zijn uitgevoerd om Utrecht te vergroenen in 2023. De keuze tussen groene ruimtes en parkeergelegenheid blijft een uitdaging in de openbare ruimte. Want hoe groener de straat, hoe minder plek om voor de deur te parkeren. Per wijk verschillen de betrokkenheid van bewoners bij dit onderwerp en hun wensen en behoeften. Ondanks deze factoren zijn we erin geslaagd om verschillende straten en pleinen groener en aangenamer te maken in de stad.

Elk jaar programmeren we meer projecten dan het beschikbare budget toelaat. In de praktijk ervaren we vaak vertraging bij projecten. Dit kan leiden tot onderbesteding. Gezien het tempo waarin we onze stad willen vergroenen, kunnen we geen enkele kans onbenut laten.

We hebben gelukkig voor een aantal projecten gebruik kunnen maken van co-financiering vanuit het Rijk, Provincie en Waterschappen, evenals financiering door middel van bijdragen uit het coalitieakkoord.

Wat hebben we in 2023 bereikt?

Vergroenen straten

Vergroening Rivierenwijk

In de Rivierenwijk is een tekort aan groen. Samen met bewoners willen we de wijk groener maken. In 2023 zijn drie projecten gerealiseerd: in de Willem Sluyerstraat is de verharding omgezet in groenvakken en is een JOP geplaatst. In de Reggestraat en in het Roerplein hebben we bomen geplant. In de Reggestraat konden we 12 bomen planten ten koste van twee parkeerplaatsen. Een deel van de bewoners wilde dit ook, maar een ander deel van de bewoners had geen behoefte aan bomen. Uiteindelijk zijn het 4 bomen geworden, omdat die geen parkeerplaatsen kostten. En in het Amerhofje is een voormalige parkeerplaats getransformeerd tot een groen hof. Deze projecten zijn gerealiseerd met de inzet van bewoners.

- Amerhofje voor en na vergroening

- Roerplein voor en na vergroening

- Reggestraat
voor en na vergroening

- Willem Sluysstraat
voor en na vergroening

Vergroening Noordoost

Bewoners en ondernemers aan het Hooghiemstraplein wilden het plein groener en klimaatbestendig maken door onnodige verharding te vervangen door groen. Het plein, dat voorheen voornamelijk stenig was en weinig uitnodigde tot ontmoeting, is in 2023 aangepakt en vergroend.

Op verzoek van bewoners hebben we in de Andrej Sacharowstraat en de Blauwkapelseweg groen toegevoegd en enkele bomen en in het Schermerhornpark 10 bomen.

- Schermerhornparkje
Lauwerecht voor en na vergroening

► Blauwkapelseweg
voor en na vergroening

Ommetjes Noordwest en West

De wijken Noordwest en West behoren tot de groenarme wijken van Utrecht. Om hier verandering in te brengen, zijn we actief bezig met het project “Groene Ommetjes”. Onze focus ligt vooral op het ondersteunen van bewonersinitiatieven die gericht zijn op het verminderen van verharding en het toevoegen van groen en bomen in de openbare ruimte. Hierdoor ontstaan steeds meer groene routes, waardoor bewoners kunnen genieten van groene ommetjes.

Met de vergroening van het Egelantierplein is er maar liefst 400 m² onthard en vergroend door onder andere het opheffen van een straat. Bovendien heeft de entree van de Egelantierstraat ook een vergroeningsslag gekregen door 100 m² te ontharden en zijn 5 bomen toegevoegd. Bij de Van der Pekstraat zijn de straathoeken vergroend en komen er nog 2 bomen bij. Hier was de mogelijkheid om 7 bomen te planten. Een deel van de bewoners wilde dit graag, maar een ander deel van de bewoners wilde echter geen bomen ter behoud van de 2 parkeerplaatsen. Tot slot is het plein aan de Willem Hedastraat flink vergroend en hebben de speeltoestellen ook een kwaliteitsimpuls gekregen. Er is 200 m² groen gerealiseerd en er worden nog 4 bomen gepland. Voor al deze projecten geldt dat het groen en de bomen nog niet geplant konden worden, vanwege het slechte weer.

- Het plein aan de Egelantierstraat voor en na inrichting (het groen komt nog.)

- Het plein aan de Egelantierstraat voor en na inrichting (het groen komt nog.)

- De entree aan de Egelantierstraat voor en na inrichting (het groen komt nog.)

Het groene lint Overvecht

Het Groene Lint Overvecht is een uniek initiatief dat fungeert als een gemeenschappelijke tuin, gecreëerd door en voor de bewoners van de wijk Overvecht. Het lint strekt zich uit tussen Park De Gagel en Park De Watertoren en bestaat uit diverse hofjes en parken tussen de flats. Op verschillende locaties biedt het Groene Lint mogelijkheden om te spelen, sporten en bewegen. Bewoners hebben hier de gelegenheid om ontspannen wandelingen te maken te midden van groen of deel te nemen aan sportactiviteiten in de parken. Hier hebben we de kwaliteit van het groen verbeterd en groen en speeltoestellen toegevoegd.

De vergroening van de Okapidreef is voltooid met de aanplant van bomen. De Antilopedreef is succesvol vergroend met 6 geplante bomen en een gerealiseerd wadi-oppervlak van 123 m². De Giraffedreef nadert voltooiing, hoewel de aanplant en valondergrond voor sporttoestellen nog ontbreken vanwege slecht weer. Eind 2023 is gestart met de Kosdreef, waar het straatwerk is voltooid. Er is ook 415 m² aan verharding verwijderd.

- Carnegiedreef
voor en na
kwaliteitsverbetering groen

- Okapidreef
voor en na
kwaliteitsverbetering groen

Omzetten parkeerplekken naar groen

Er is een toegankelijke online pagina opgezet waar mensen terecht kunnen met aanvragen voor vergroening en fietsenparkeerplekken in de openbare ruimte: [In uw straat iets doen met fiets of groen | gemeente Utrecht](#). Deze online pagina is in november 2023 live gegaan en biedt bewoners de mogelijkheid om hun ideeën en wensen voor vergroening kenbaar te maken.

Stadsnatuur Groene Web

Sinds 1997 initiëren we projecten om knelpunten in de stedelijke groenstructuur op te heffen en kansen voor natuur in de stad te vergroten. Deze kleinschalige projecten richten zich op het behouden en verbeteren van de biodiversiteit en worden vaak uitgevoerd in samenwerking met bewoners. Het begrip 'Groene Web' verwijst naar het netwerk van groene locaties en verbindingen waardoor planten en dieren in de stad hun leefgebied kunnen creëren. Daarnaast is een belangrijk onderdeel van het Groene Web het monitoren van soorten, om zo bij te houden hoe goed het met de biodiversiteit en de ecologie gaat.

Er zijn zeven bijenburchten aangelegd, twee bunkers geschikt gemaakt voor vleermuizen en voorbereidingen getroffen voor diverse faunapassages. Ook zijn er plannen gemaakt voor een onderwaterrif langs de Singel en is er samengewerkt met de Struikrovers. Daarnaast zijn er voorbereidingen getroffen voor de aanleg van een ijsvogelwand in het Griftpark.

In 2023 zijn er goede resultaten behaald op het gebied van monitoring van verschillende soorten, zoals de visdeurbel. De visdeurbel is dit jaar weer massaal omarmd door Utrechters en daarbuiten. Vanwege de natte en koude start van het voorjaar barstte vanaf half april in alle hevigheid van vele vissoorten de trek los. Mensen belden ruim 105.000 keer aan om vele duizenden vissen door de sluis te helpen. Dat is zelfs meer dan het eerste jaar van de visdeurbel in 2021, toen mensen ruim 100.000 keer aanbelden. De website werd maar liefst 8,2 miljoen keer bezocht, met ruim een miljoen unieke bezoekers. Er was enorme internationale aandacht. Het merendeel kwam uit Duitsland en de Verenigde Staten.

Er waren daarnaast ook veel gebruikers uit Groot-Brittannië, Oostenrijk, Zwitserland en Canada. En veel internationale (social) media besteedden in 2023 aandacht aan de visdeurbel.

► De Visdeurbel in actie

Bomen

Bomen spelen een belangrijke rol bij het vergroenen van steden. Ze zorgen niet alleen voor schaduw, maar dienen ook als plekken van verkoeling tijdens warme dagen, zowel voor mensen als dieren. Daarnaast vormen ze leefomgevingen voor vogels en andere dieren, filteren ze verontreinigde lucht en dragen ze bij aan het voorkomen van wateroverlast.

In 2023 hebben we de hoofdbomenstructuur verder aangevuld door vanuit het groenprogramma bij te dragen aan projecten van andere initiatieven. Afgelopen jaar resulteerde dit in meer dan 100 extra bomen in de stad. In de [Bomenbrief](#) geven we een eerste uitwerking van mogelijke toevoeging van extra bomen en de acties op de korte en de middellange termijn.

Daarnaast is gewerkt aan de implementatie van de herplantplicht en zijn de overige uitkomsten van de evaluatie van het bomenbeleid uitgewerkt. We hebben de implementatie van de beleidsregel herplant naar waarde in 2023 afgerond, en de bomenparagraaf is verbeterd. Tot slot zijn ook wijzigingen aangebracht in de perceelsgrootte.

Om de vergroening van Utrecht verder te bevorderen, is er een samenwerkings-overeenkomst gesloten met Stichting MeerBomenNu. Samen met Utrechtse vrijwilligers worden zaailingenacties georganiseerd, waarbij naar verwachting 3.000 tot 5.000 zaailingen zullen worden opgeleverd. Daarnaast is er in samenwerking met Utrecht Natuurlijk een tijdelijk depot voor geoogste zaailingen bij Eilandsteede ingericht.

► Bord MeerBomenNu

Nationale Boomspiegelfeest

[Stichting Steenbreek](#) en [Guerrilla Gardeners](#), streven ernaar om 1 miljoen biodiverse boomspiegels toe te voegen in Nederlandse steden.

- ▼ Folder boomspiegelfeest via Stichting Utrecht Natuurlijk en de Stichting Guerrilla Gardeners.

Utrecht nam voor het vierde opeenvolgende jaar deel aan dit initiatief. Wij hebben de planten bekostigd, die via de pleinen en stadstuinen van Utrecht Natuurlijk zijn verspreid. Elke boomspiegel is voorzien van een zelfbeheertegel. Utrecht Natuurlijk coördineerde het evenement en onderhoudt contact met bewoners. In 2023 hebben in totaal 450 mensen 500 boomspiegels in Utrecht vergroend.

Boomspiegelfeest

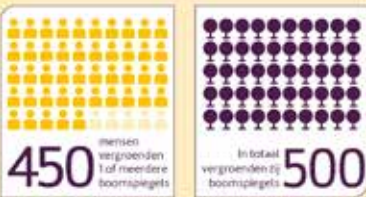
Vijfhonderd Utrechters actief met het vergroenen van boomspiegels

Wat was het weer een succes! In 2023 vierden we in Utrecht voor de vierde keer het Boomspiegelfeest. Vanuit alle hoeken van de stad kwamen de aanmeldingen voor adopties van boomspiegels binnen. Dat zorgde ervoor dat er op zaterdag 7 oktober opnieuw zo'n vijfhonderd groene Utrechters alleen of met elkaar planten-startpakketten ophaalden op de stadsboerderijen van Utrecht Natuurlijk en een boomspiegel in hun straat omtouwden tot een kleine bloementuin. Mooi voor het straatbeeld én de biodiversiteit!

Wethouder Suzanne Schillemans (Energieke ruiter) helpt zaterdagochtend mee op Stadsboerderij Steender Hege Wierd en Leidsche Rijn met het uithalen van de planten-startpakketten.

"Fantastisch dat buurtbewoners zich inzetten voor een groene en mooie omgeving. Ook dit jaar zijn veel bewoners in actie gekomen om een boomspiegel in erfbeheer te nemen. Het is goed te zien dat zij zich samen inzetten voor groen in de wijk, want groen in de wijk past bij een stad van de toekomst."

450 mensen vergroenden 1 of meerdere boomspiegels

In totaal vergroenden zij 500 boomspiegels

Boomspiegels zijn verspreid over de hele stad

Recordaantal boomspiegels gadopteerd op een dag

Op donderdag 28 september werden de meeste boomspiegels gadopteerd

63 boomspiegels

Fiets met een boomspiegel

Niet alleen kratten en tassen zijn handig om je boomspiegelplanten in mee te nemen. Ook een fiets serveert als deze leuke prom!

Griftsteede

Op stadsboerderij Griftsteede kwamen de meeste boomspiegel vergroeners langs. Daar werden maar liefst 155 plantenspakketten ogehaald.

In 2030 wil Guerrilla Gardeners alle 1 miljoen boomspiegels van Nederland vergroend hebben.

Zet Utrecht in Bloei 4 sept t/m 7 okt 2023

Vooraf in de ochtend was het gezellig druk tijdens het ophalen van de planten-startpakketten. Zo ook op Stadsboerderij Koppelssteede in Lunetten waar jong en oud te vinden was.

Koppelssteede

Aan de slag met een planten-startpakket!

De project is een samenwerking tussen Guerrilla Gardeners en Utrecht Natuurlijk en wordt mede mogelijk gemaakt door de gemeente Utrecht.

Utrecht Natuurlijk en guerrilla gardeners

www.utrechtnatuurlijk.nl - www.guerrillagardeners.nl

BuurtNatuur030

“BuurtNatuur030 is het netwerk voor groene buurtinitiatieven in Utrecht. Dit platform fungeert als een digitale verzamelplek en biedt een ontmoetingsplaats voor groene doeners en iedereen die het groen in Utrecht een warm hart toedraagt”.

Sinds de oprichting in 2022 is Buurtnatuur030 uitgegroeid tot een digitaal netwerk met ongeveer 500 deelnemers. De netwerkbijeenkomsten worden goed bezocht en resulteren regelmatig in nieuwe samenwerkingen, zoals gezamenlijke groenplannen. Onlangs heeft Buurtnatuur030 de U-Award van Utrecht voor Global Goals gewonnen vanwege de snelle groei van dit groene platform en de impact ervan op de stad.

Groene / Blauwe Routes

Rondje Stadseiland

Het Rondje Stadseiland is een park langs de oevers van het Amsterdam-Rijnkanaal en het Merwedekanaal. Dit park omvat verschillende gebieden, waaronder de Wagenaarkade, Parkzone Den Hommel, Amsterdam-Rijnkanaal (ARK), Jaarbeurs en Merwedekanaal. Wagenaarkade fase 1 is uitgevoerd en fase 2 (Parkzone den Hommel) is in voorbereiding. In het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving is de eerder verwachte 3 miljoen subsidie vanuit het Rijk bekrachtigd voor de start van het deelgebied ter hoogte van de Jaarbeurs.

- Wagenaarkade
voor en na
kwaliteitsverbetering groen

Demkapark

Het Demkapark willen we realiseren in de bocht van het Amsterdam Rijnkanaal aan de Amsterdamsestraatweg. In 2022 hebben we eindelijk de grond kunnen verwerven. Het was bekend dat deze grond vervuild is. In 2023 is er bodemonderzoek uitgevoerd op het terrein. Momenteel onderzoeken we of en in welke mate bodemsanering noodzakelijk is.

Fortlaan 28-32 aan de Vecht

Het braakliggende terrein aan de Fortlaan 28-32 wordt heringericht en verbonden met het Nifterlakepark, waarmee we de wijk Noordwest verbinden met de ecologische zone van de Vecht.

In 2023 hebben we na participatie met bewoners het voorlopig ontwerp vastgesteld. Het ontwerp omvat een groene en ecologische inrichting met bomen en een natuurvriendelijke oever. Daarnaast wordt er een recreatie- en speelveld toegevoegd. Nieuwe ondiepe sloten (wadi's) zorgen voor wateropvang, en er worden ecologisch interessante plekken gecreëerd voor planten en dieren.

Nieuwe parkgebieden

Bij het icoonproject Moreelse Tuinen is de Laan van Puntenburg gereed gemaakt om nieuwe bomen te kunnen planten. Afgelopen voorjaar zijn overbodige verhardingen verwijderd en begint de eerste tuin van het Moreelse Park in contour zichtbaar te worden.

De weg die door het Moreelse park liep is verwijderd, waardoor één geheel is ontstaan. Daarnaast is in Park Paardeveld begonnen met het verwijderen van verharding, waardoor er 2000 m² extra groene ruimte is gecreëerd.

- Moreelse Tuinen
voor en na vergroening

Groene scheggen die stad en landschap met elkaar verbinden

Natuurgebied Zuilen

Bijna 300 mensen hebben schriftelijk gereageerd op de voorlopige visie. De reacties varieerden; naast enthousiasme voor het plan waren er ook veel vragen en zorgen. We vonden dat we goed naar deze mensen moesten luisteren en we hebben daarom een extra stap gezet, waarbij we een intensief participatieproces hebben doorlopen. Hiervoor hebben we een werkgroep opgericht met bewoners om samen een aangepaste visie te maken. Het resultaat van de werkgroep is gepresenteerd tijdens een brede bewonersavond en werken wij uit in een beleidsnota.

Lunettenpark

Lunettenpark maakt deel uit van het landschap van de Kromme Rijnlinie. In 2023 hebben we de ontwikkeling van Lunettenpark in het parklandschap Maarschalkerweerd voortgezet. Hierbij hebben we een bank en een trap naar het Jaagpad aangelegd, en de schotbalkensluis verwijderd.

- Kwaliteitsverbetering groen:
Nieuwe bank en trap
bij het Jaagpad

Verder werken we aan de definitieve ontwerpen om daarna in uitvoering te gaan. Daarmee verweven we het groen rondom de stad steeds verder met dit nieuwe stedelijke park en kan de ecologische waarde van de Kromme Rijn steeds beter benut worden in de stad.

Groen om de stad

Er is een overkoepelende samenwerking gestart met de regio (U10) en de provincie in het kader van Groen Groeit Mee (GGM). Het project beoogt de concretisering van de opgave, financiering en het tot stand brengen van een effectieve samenwerking. In 2023 werd er gelobbyd voor Groen Groeit Mee op nationaal niveau o.a. via GIOS (Groen in en om de stad) en als onderdeel van het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG). In het provinciale beleid is 16 miljoen gereserveerd voor (co) financiering van Groen Groeit Mee projecten in het kader van regionale gebiedssamenwerkingen.

Voor het Kromme Rijn Linie Landschap is in december een samenwerkings-overeenkomst ondertekend met diverse partners in de regio. Dit heeft tot doel een ontwikkelperspectief met uitvoeringsstrategie te realiseren en op korte termijn enkele kansrijke projecten uit te voeren.

Zoals aan de hierboven beschreven lijst projecten te zien, hebben wij mooie stappen gezet om meer groen in en om de stad toe te voegen en te verbeteren. Ook in 2024 gaan wij verder met vergroeningsprojecten om de stad leefbaar te houden en de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. We werken aan een gezonde en prettige omgeving voor iedereen die de deur uitstapt.

Gemeente Utrecht

Bezoekadres: Stadsplateau 1, 3533 JE Utrecht

Postadres: Postbus 8406, 3503 RK Utrecht

Telefoon: 030 - 286 00 00